

YARDIM TOPLAMA KANUNU

Kanun Numarası : 2860
Kabul Tarihi : 23/6/1983
Yayımlandığı R.Gazete : Tarih : 25/6/1983 Sayı : 18088
Yayımlandığı Düstur : Tertip : 5 Cilt : 22 Sayfa : 438

Bu Kanunun yürürlükte olmayan hükümleri için bakınız
"Yürürlükteki Bazı Kanunların Mülga Hükümleri Külliyatı"
Cilt: 2 Sayfa: 1229

BİRİNCİ BÖLÜM Genel Hükümler

Amaç:

Madde 1 – Bu Kanunun amacı; yardım toplamaya yetkili kişi ve kuruluşları ve bunların hangi amaçla yardım toplayabileceklerini belirlemek, yardımın toplanmasına,kullanılmasına ve denetlenmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam:

Madde 2 – Bu Kanun; yardım toplamaya yetkili kişi ve kuruluşların,amaçlarına ve kamu yararına uygun olarak, yardım toplama faaliyetlerine ait esasları kapsar.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin kendi bünyesi içerisindeki yardım toplama faaliyetleri ile dernekler, sendikalar ve bunların üst kuruluşlarına,spor kulüplerine, mesleki kuruluşlara ve bağış kabulüne yetkili vakıflara kendi statülerine göre üyeleri ve diğer kişiler tarafından yapılacak bağış ve yardımlarla bunların öz kaynaklarından sağlayacakları gelirler, bu Kanunun kapsamı dışındadır.

Yardım toplayabilecek olanlar:

Madde 3 – Kamu yararına uygun olarak, amaçlarını gerçekleştirmek, muhtaç kişilere yardım sağlamak ve kamu hizmetlerinden bir veya birkaçını gerçekleştirmek veya destek olmak üzere gerçek kişiler, dernekler, kurumlar, vakıflar, spor kulüpleri, gazete ve dergiler yardım toplayabilirler.

Yardımanın isteğe bağlı olması:

Madde 4 – Yardım isteğe bağlıdır. Kişi ve kuruluşlar yardımda bulunmaya zorlanamaz.

Yardım toplama şekilleri:

Madde 5 – Bu Kanuna göre; makbuzla, belirli yerlere kutu koyarak, bankalarda hesap açtırarak, yardım pulu çıkararak, eşya piyangosu düzenleyerek, kültürel gösteriler ve sergiler yoluyla, spor gösterileri, gezi ve eğlenceler düzenlemek veya bilgileri otomatik ya da elektronik olarak işleme tâbi tutmuş sistemler kullanmak suretiyle yardım toplanabilir.⁽¹⁾

⁽¹⁾) Bu fıkarda yer alan “veya bilgileri otomatik ya da elektronik olarak işleme tâbi tutmuş sistemler kullanmak” ibaresi, 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Kanunun 38 inci maddesiyle eklenmiş ve metne işlenmiştir.

Yardım toplama faaliyetlerinde, yardım toplama şekillerinden bir veya birkaçı kullanılabilir.

Yardım toplama işinde kullanılan makbuz ve biletlerde, yardımın hangi amaç için toplandığının belirtilmesi zorunludur.

Gerçek kişiler tarafından girişilecek yardım toplama faaliyetlerinde, bu iş için hazırlanacak özel makbuz veya biletler kullanılır.

Makbuz ve biletlerin biçimi, bastırılması, kullanılması ve dağıtılması hususlarına ait esaslar yönetmelikte belirtilir.

İKİNCİ BÖLÜM

İzin, İzin Vermeye Yetkili Makamlar ve Başvuru

İzin alma zorunluğu:

Madde 6 – Kişiler ve kuruluşlar, yetkili makamdan izin almadan yardım toplayamazlar. Ancak, kamu yararına çalışan dernek, kurum ve vakıflardan hangilerinin izin almadan yardım toplayabilecekleri, İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca belirlenip ilan edilir.

İzin alınmadan girişilen yardım toplama faaliyetleri güvenlik kuvvetlerince derhal men edilir ve sorumlular hakkında kovuşturma yapılır.

İzin vermeye yetkili makamlar:

Madde 7 – (Değişik: 4/11/2004-5253/38 md.)

Yardım toplama faaliyeti bir ilin birden fazla ilçesini kapsıyorsa o ilin valisinden, bir ilçenin sınırları içinde ise o ilçenin kaymakamından izin alınır. Yardım toplama faaliyeti birden fazla ili kapsıyorsa yardım toplama faaliyetine girişecek gerçek veya tüzel kişilerin yerleşim yerinin bulunduğu ilin valisinden izin alınır ve izni veren valilik tarafından ilgili valiliklere ve İçişleri Bakanlığına bilgi verilir. Yardım toplama faaliyetleriyle ilgili işlemler dernekler birimlerince yürütülür.

Başvuru:

Madde 8 – Yardım toplayacak kişi ve kuruluşlar, isteklerini bir dilekçeyle izin vermeye yetkili makama bildirirler.

Gazete ve dergiler için dilekçeler sorumlu yazı işleri müdürlerince verilir.

Yardım toplama, öğrenim kurumları yararına veya kurum içinde yapılacak işe, başvuru dilekçesine kurum sorumlusunun yazılı izninin eklenmesi zorunludur.

Başvuru dilekçelerinde bulunması gereken hususlar ve eklenecek belgeler yönetmelikte gösterilir.

Başvurunun incelenmesi ve izin:

Madde 9 – İzin vermeye yetkili makamlarca başvuru üzerine; işin önemi, yardım toplama faaliyetine girişeceklerin yeterlikleri, yapılacak hizmetin amaca ve kamu yararına uygunluğu, yardım toplama faaliyetinin başarıya ulaşp ulaşamayacağı ve gerekli görülen diğer konular üzerinde inceleme yapılır ve sonucu en geç iki ay içinde başvuranlara bildirilir.

Süre:

Madde 10 – Yardım toplama süresinin takdiri, izin veren makama aittir. Bu süre bir yılı geçemez. Ancak, haklı sebeplerin bulunması halinde verilen süre, izin veren makamca bir yılı geçmemek üzere uzatılabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Çalışma Usul ve Esasları

Sorumlu Kurul:

Madde 11 – Gerçek kişiler, yardım toplama faaliyeti için en az üç kişiden ibaret sorumlu kurul oluşturmak zorundadırlar. Tüzelkişilerin sorumlu kurulu, yönetim organlarıdır.

Sorumlu kurulda görev alanlar ile değişikliklerin, izin veren makama on gün içinde bildirilmesi gerekir.

Gazete ve dergilerin uyacağı hususlar:

Madde 12 – Gazete ve dergiler tarafından toplanacak para yardımları, bankada açılacak özel bir hesaba yatırılır.

Yardıma katılan kişilerin adları ve yardım tutarı, yardımda bulunanın aksi yönde isteği olmadıkça, gazete ve dergide yayımlanır. Faaliyet sonunda toplanan yardımın miktarı, gazete ve dergi ile açıklanır.

Kamu görevlilerinin çalışabilmesi:

Madde 13 – Kamu görevlileri, vali veya kaymakamdan izin almadıkça yardım toplama faaliyetlerinde çalışamazlar.

Çalışması için izin verilen kamu görevlilerine, her ne ad altında olursa olsun ücret verilemez. Ancak, Türk Hava Kurumu tarafından kurban derisi, bağırsak toplamak, fitre ve zekat zarfı dağıtmak suretiyle yardım toplama faaliyetlerinde görevlendirilen kamu personeline Kurumca ücret verilebilir.

Silahlı Kuvvetler, adli ve idari yargıda görevli hakim ve savcılar ile güvenlik kuvvetleri mensupları ve özel kolluk görevlileri, yardım toplama faaliyetlerinde çalışamazlar.

Sorumluluk:

Madde 14 – Yardım toplama faaliyetine girişenler bu faaliyetin düzenli ve verimli bir şekilde yürütülmesinden, süresi içinde sonuçlandırılmasından, toplanan para ve eşyanın korunmasından ve amaca uygun şekilde kullanılmasından sorumludur.

İzin veren makamca yapılacak işler:

Madde 15 – Yardım toplama iznini veren makamca, her yardım toplama faaliyeti için bir dosya tutulur.

Yardım toplama faaliyetinde görev alacaklara, faaliyetin konu ve süresini de belirten fotoğraflı bir kimlik belgesi verilir. Kimlik belgesi, faaliyetin sonunda geri alınıp, o işe ait dosyada saklanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM Denetim

Faaliyetlerin denetimi:

Madde 16 – Yardım toplama faaliyetleri ile sağlanan net gelirin gerçekleştirilmek istenen amaç doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığı izin veren makamın gözetim ve denetimine tabidir.

İzin veren makam, gerekli denetlemeyi yaptırmak üzere, memurlar arasından veya dışarıdan yeterli sayıda denetçi görevlendirir ve ilgililere bildirir.

İlgililer, denetçilerin isteği üzerine yardım toplama faaliyetleriyle ilgili her türlü bilgi ve belgeyi vermek zorundadırlar.

Eski eser ve anıtların onarılması için yardım toplamaya izin verilmiş olan hallerde, Vakıflar Genel Müdürlüğü veya Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından ayrıca denetleme yapılabilir.

Kesinhesabın çıkarılması:

Madde 17 – Sorumlu kurullar, yardım toplama süresinin bitiminden itibaren on gün içinde toplanan yardımın kesinhesabını çıkarmak ve bir örneğini izin veren makama vermekle yükümlüdürler. Zorunlu hallerde bu süre, izin veren makamca otuz güne kadar uzatılabilir.

İzin veren makam, kesinhesabın bir örneğini denetçilere gönderir.

Denetim sonucu:

Madde 18 – Denetçiler, yardım toplama faaliyetlerinin belgelerini ve kesinhesabını inceleyerek, sonucu bir rapor halinde ve belirlenen süre içinde, görevlendiren makama verirler.

Denetleme raporu:

Madde 19 – Denetleme raporunun:

- Yardım toplama faaliyetinin brüt gelirini,
 - Yardım toplama faaliyeti için yapılan gideri,
 - Yardım toplama faaliyeti sonunda sağlanan net geliri,
 - Bu gelirin amacı gerçekleştirilmede yeterli olup olamayacağı konusundaki bilgiyi,
 - İzin veren makamca incelenmesi istenen hususlarla ilgili açıklamaları,
- İçermesi gerekir.

Denetçiler, girmesinde yarar gördükleri hususları da rapora yazarlar.

Denetçilere verilecek ücret:

Madde 20 – Denetçilere verilecek ücretin miktarı İçişleri ve Maliye Bakanlıklarınca birlikte tespit olunur ve bu ücret İçişleri Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Madde 21 – 23 – (Mülga: 29/5/1986 - 3294/10 md.)

ALTINCI BÖLÜM Çeşitli Hükümler

Yardım toplama faaliyetinin giderleri:

Madde 24 – Makbuzla, belirli yerlere kutu koymak veya bilgileri otomatik ya da elektronik olarak işleme tâbi tutmuş sistemler kullanmak suretiyle, bankalarda hesap açtırarak, yardım pulu çıkararak yardım toplama şekillerinde giderler, brüt gelirin yüzde onunu; eşya piyangosu düzenleyerek, kültürel gösteriler tertipleyerek, sergiler açarak, spor gösterileri, gezi ve eğlenceler düzenleyerek yardım toplama hallerinde ise giderler, brüt gelirin yüzde kırkını geçemez.⁽¹⁾

Giderlerin gösterilen oranları geçmesi halinde aradaki fark, haklı nedenler olmadıkça, sorumlu kurul üyelerine ödettirilir.

Kalan yardımın devri:

Madde 25 – Toplanan yardımın, amacı gerçekleştirecek miktara ulaşamaması veya amacın gerçekleşmesinden sonra bir miktarının artması hallerinde; söz konusu yardımlar, izin veren makamlarca, yardım hangi amaç için toplanmış ise, o veya benzeri amacı gerçekleştirebilecek kuruluş veya kuruluşlara devrettirilir.

Basımevlerinin sorumluluğu:

Madde 26 – Basımevleri, izin almak suretiyle yardım toplama faaliyetine girişen kişi ve kuruluşların bastıracağı makbuz, bilet ve yardım pullarının seri ve numaralarını bastıktan

⁽¹⁾ Bu fıkrafta yer alan “veya bilgileri otomatik ya da elektronik olarak işleme tâbi tutmuş sistemler kullanmak” ibaresi, 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Kanunun 38 inci maddesiyle eklenmiş ve metne işlenmiştir

sonra durumu, yedi gün içinde izin veren makama bildirmek ve basılanların birer örneğini göndermek zorundadırlar.

Yabancı temsilciliklerce yardım toplama:

Madde 27 – Türkiye'de yabancı temsilciliklerce yardım toplanması Dışişleri Bakanlığının iznine bağlıdır. Yabancı temsilciliklerin yardım toplama faaliyetlerinde bu Kanun hükümleri uygulanmaz.

Yardımanın Devlet malı sayılması:

Madde 28 – (Değişik: 23/1/2008-5728/406 md.)

Yardım toplama faaliyetinden elde edilen mal ve paraları zimmetine geçiren kişi, kamu görevlisi olup olmadığına bakılmaksızın, Türk Ceza Kanununun zimmet suçuna ilişkin hükümlerine göre cezalandırılır.

Cezalar:

Madde 29 – (Değişik: 23/1/2008-5728/407 md.)

Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak izinsiz yardım toplayanlara yediyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. İzin verilen yer dışında yardım toplayanlara beşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Bu Kanunun diğer hükümlerine aykırı davranışta bulunanlara, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde, ikiyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Bu maddede yazılı olan idarî yaptırımlara karar vermeye mahallî mülkî amir yetkilidir.

Yukarıdaki fıkralara aykırı davranış sonucu izinsiz toplanan mal ve paralara elkonularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

Yönetmelik:

Madde 30 – Bu Kanunun 5, 8 ve 23 üncü maddelerinde öngörülen hususları ve Kanunun uygulamasına ilişkin esas ve usulleri belirleyen yönetmelik, İçişleri ve Maliye bakanlıklarınca Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içerisinde hazırlanarak Resmi Gazetede yayımlanır.

Saklı tutulan hükümler:

Madde 31 – Mevzuat hükümlerine göre bazı derneklere, vakıflara, meslek kuruluşlarına ve kamu kuruluşlarına tanınmış hak ve ayrıcalıklar saklıdır.

Kaldırılan hükümler:

Madde 32 – 23 Teşrinisani 1331 tarihli Cem'i İnanat Nizamnamesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1 – (2860 sayılı Kanunun kendi numarasız geçici maddesi olup teselsül için numaralandırılmıştır.)

Cem'i İnanat Nizamnamesine göre yürütülmekte olan yardım toplama faaliyetleri, bu Kanunun 30 uncu maddesinde gösterilen yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde, bu Kanunda belirtilen usullere uydurulur.

Yürürlük:

Madde 33 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme:

Madde 34 – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.